Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

17 päivänä toukokuuta 2017*

Ennakkoratkaisupyyntö — Sijoittautumisvapaus — Emo-tytäryhtiödirektiivi — Verolainsäädäntö — Yhtiöiden voittojen verotus — Osingonjako — Lähdevero — Kaksinkertainen verotus — Oikeudenmukaisuusvero (Fairness tax

Asiassa C-68/15,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Grondwettelijk Hof (perustuslakituomioistuin, Belgia) on esittänyt 28.1.2015 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 13.2.2015, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

X

vastaan

Ministerraad,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja R. Silva de Lapuerta sekä tuomarit E. Regan, J.-C. Bonichot, A. Arabadjiev ja C. G. Fernlund (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Kokott,

kirjaaja: hallintovirkamies C. Strömholm,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 22.6.2016 pidetyssä suullisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— X, edustajinaan T. Engelen, L. Ketels ja P. Renier, advocaten,

— Belgian hallitus, asiamiehinään J.-C. Halleux, D. Delvaux, M. Jacobs ja C. Pochet,

— Ranskan hallitus, asiamiehinään D. Colas, J.-S. Pilczer ja S. Ghiandoni,

— Euroopan komissio, asiamiehinään W. Roels ja C. Soulay,

kuultuaan julkisasiamiehen 17.11.2016 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

* Oikeudenkäyntikieli: hollanti.

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee SEUT 49 artiklan ja eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 30.11.2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/96/EU (EUVL 2011, L 345, s. 8; jäljempänä emo-tytäryhtiödirektiivi) 4 artiklan 3 kohdan ja 5 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat X ja Ministerraad (ministerineuvosto, Belgia) ja jossa on kyse kanteesta, jossa vaaditaan kumoamaan kansallisen oikeuden säännökset, joilla otetaan käyttöön yhteisöverosta ja ulkomailla asuvien henkilöiden verosta erillinen vero, josta käytetään nimeä oikeudenmukaisuusvero (fairness tax) ja jota sovelletaan Belgiassa asuviin yhtiöihin (jäljempänä kotimaiset yhtiöt) ja ulkomailla asuviin yhtiöihin (jäljempänä ulkomaiset yhtiöt) silloin, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja, joita ei ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Emo-tytäryhtiödirektiivin johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen mukaan kyseisen direktiivin tarkoituksena on vapauttaa lähdeverosta osingot ja muut jaetut voitot, joita tytäryhtiöt maksavat emoyhtiöilleen, ja välttää tällaisen tulon kaksinkertainen verotus emoyhtiön tasolla.

4 Kyseisen direktiivin johdanto-osan seitsemännessä ja yhdeksännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(7) Jos emoyhtiölle tytäryhtiönsä osakkaana jaetaan voittoa, emoyhtiön sijaintijäsenvaltion on joko jätettävä verottamatta tämä voitto tai verotettava sitä mutta samalla sallittava emoyhtiön vähentää veronsa määrästä tytäryhtiön tästä voitosta maksamaa veroa vastaava osuus.

– –

(9) Voitonjaon maksamista emoyhtiön kiinteälle toimipaikalle ja sitä, että kiinteä toimipaikka saa tällaisia maksuja, olisi kohdeltava samalla tavoin kuin jos se tapahtuisi tytäryhtiön ja emoyhtiön välillä. – –”

5 Mainitun direktiivin 4 artiklan 1 ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos emoyhtiölle tai sen kiinteälle toimipaikalle jaetaan voittoa muutoin kuin tytäryhtiön selvitystilaan joutumisen yhteydessä sillä perusteella, että emoyhtiö on tytäryhtiönsä osakas, emoyhtiön sijaintijäsenvaltion ja sen kiinteän toimipaikan sijaintijäsenvaltion on joko

a) jätettävä verottamatta tämä voitto; tai

b) verotettava tällaista voittoa, mutta samalla sallittava emoyhtiön ja kiinteän toimipaikan vähentää maksettavan veron määrästä osuus, jonka tytäryhtiö tai mikä tahansa alatytäryhtiö on maksanut voittoon liittyvästä yhtiöverosta [ts. yhteisöverosta], edellyttäen, että kunkin tason yhtiö ja alatytäryhtiö kuuluvat 2 artiklassa vahvistetun määritelmän piiriin ja täyttävät 3 artiklassa säädetyt vaatimukset, mutta kuitenkin enintään emoyhtiölle maksettavaksi määrättyä veromäärää vastaava määrä.

– –

3. Kukin jäsenvaltio voi kuitenkin säätää, ettei osuuteen liittyviä kuluja tai tytäryhtiön voitonjaosta johtuvia arvonalennuksia saa vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista.

Jos näissä tapauksissa osuuteen liittyvät hallintokulut vahvistetaan vakiomenetelmällä, vakiomäärä ei saa olla suurempi kuin 5 prosenttia tytäryhtiön jakamista voitoista.”

6 Emo-tytäryhtiödirektiivin 5 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tytäryhtiön emoyhtiölleen jakama voitto on vapautettava lähdeverosta.”

Belgian oikeus

7 Vuoden 1992 tuloverokoodeksia (wetboek van de inkomstenbelastingen 1992) muutettiin eri säännöksistä 30.7.2013 annetulla lailla (wet houdende diverse bepaligen) (Belgisch Staatsblad, 1.8.2013) (jäljempänä WIB). Kyseisen 30.7.2013 annetun lain 15 osasto sisältää 2 jakson, jonka 1 alajakson otsikko on ”Fairness Tax”. Kyseinen alajakso muodostuu sen 43–51 §:stä, joilla muutetaan WIB:n 198, 207, 218, 219 ter, 233, 246, 275 ja 463 bis §:ää.

8 WIB:n 198 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Elinkeinomenoina ei pidetä

1° yhteisöveroa, mukaan lukien 219 bis–219 quarter §:n nojalla suoritettavat erilliset verot, lyhennykseksi yhteisöverosta suoritetut summat ja irtaimen omaisuuden tuotosta tehty pidätys, josta tulon maksuvelvollinen vastaa edunsaajan puolesta 261 §:n vastaisesti, mutta lukuun ottamatta 219 §:n nojalla maksettavaa erillistä veroa.”

9 WIB:n 207 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Mitään näistä vähennyksistä tai verokauden tappion kompensaatiota ei saa toteuttaa siitä osasta tulosta, joka on peräisin 79 §:ssä tarkoitetuista poikkeuksellisista tai vastikkeettomista eduista, veroeduista tai 53 §:n 24 kohdassa mainitun kaltaisista tuloista, muille kuluille tai eduille, jotka eivät ole perusteltuja 219 §:n mukaisesti, vahvistetusta erityisen erillisveron laskentaperusteesta, siitä osasta voittoa, joka on kohdistettu 198 §:n 1 momentin 9 ja 12 kohdassa tarkoitettuihin menoihin, siitä osasta voittoa, joka on peräisin 194 quater §:n 2 momentin 4 kohdan noudattamatta jättämisestä ja 194 quater §:n 4 momentin soveltamisesta, 217 §:n 3 momentissa tarkoitetuista arvonnousuista eikä 219 ter §:ssä tarkoitetuista osingoista.”

10 WIB:n 218 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Edellä 215–217 §:n mukaisesti laskettua veroa ja 219 ter §:ssä tarkoitettua erillistä veroa korotetaan mahdollisesti sen mukaan, mitä 157–168 §:ssä säädetään luonnollisten henkilöiden verosta, jos ennakkomaksuja ei ole tai jos niitä ei ole riittävästi.

Edellä 160 ja 165 §:stä poiketen korotuksen rajoittamista 90 prosenttiyksikköön ja laskentapohjan korottamista 106 prosenttiyksikköön valtiolle maksettavasta verosta ei kuitenkaan sovelleta.”

11 WIB:n 219 ter §:ssä säädetään seuraavaa:

”§ 1. Edellä 18 §:n 1 momentin 1–2 bis kohdassa tarkoitetun verokauden, jonka aikana jaetaan osinkoja, osalta otetaan käyttöön erillinen vero, joka lasketaan seuraavien pykälien säännösten mukaisesti.

Kyseinen erillinen vero on riippumaton tämän koodeksin muiden säännösten nojalla tai mahdollisesti erityisten lainsäännösten täytäntöönpanon yhteydessä maksettavista muista veroista ja mahdollisesti täydentää niitä.

§ 2. Kyseisen erillisen veron perusteen lähtökohtana on yhtäältä verokaudella jaettujen bruttomääräisten osinkojen ja toisaalta lopullisen verotettavan tuloksen, johon 215 ja 216 §:ssä tarkoitettua yhteisöveron verokantaa tosiasiassa sovelletaan, välinen positiivinen erotus.

§ 3. Näin vahvistetusta veron perusteesta vähennetään jaettujen osinkojen se osa, joka on peräisin aiempana ajankohtana ja viimeistään verotusvuonna 2014 verotetuista rahastoista. Kyseistä vähennystä sovellettaessa jo verotetut rahastot otetaan huomioon ennen viimeksi käyttöön otettuja rahastoja.

Verotusvuoden 2014 osalta tuon saman verotusvuoden aikana jaettuja osinkoja ei voida milloinkaan ottaa huomioon saman verotusvuoden verotettuina rahastoina.

§ 4. Näin saatu saldo rajataan tämän jälkeen prosenttimäärän mukaan, jossa

— osoittajana on siirrettävien tappioiden vähennys ja riskipääoman vähennys sellaisina kuin niitä on tosiasiallisesti sovellettu verokaudella,

— nimittäjänä on verokauden verotuksellinen tulos, pois lukien verosta vapautetut arvonlaskut, varaukset ja arvonnousut.

§ 5. Edellä olevien momenttien mukaisesti määritettyä veron perustetta ei voida rajata tai vähentää millään muulla tavalla.

§ 6. Erillinen vero on 5 prosenttiyksikköä näin lasketusta määrästä.

§ 7. Mainittua veroa ei sovelleta yhtiöihin, joita pidetään yhtiökoodeksin 15 §:n perusteella pieninä yhtiöinä siihen verovuoteen liittyvän verotusvuoden osalta, jonka kuluessa osingot on jaettu.”

12 WIB:n 233 §:n 3 momentissa säädetään seuraavaa:

”Erillinen vero vahvistetaan lisäksi 219 ter §:ssä säädettyjen sääntöjen mukaisesti. Kyseistä toimenpidettä sovellettaessa belgialaisten toimipaikkojen osalta ’jaetuilla osingoilla’ tarkoitetaan sitä osaa yhtiön jakamista brutto-osingoista, joka vastaa Belgian toimipaikan kirjanpidollisen tuloksen positiivista osuutta yhtiön kirjanpidollisesta kokonaistuloksesta.”

13 WIB:n 246 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Jollei 218 §:n soveltamisesta muuta johdu, 233 §:n 3 momentissa tarkoitettu erillinen vero lasketaan soveltamalla 5 prosenttiyksikön verokantaa.”

14 Mainitun koodeksin 463 bis §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Kriisilisäveron perusteella yksin valtion hyväksi osoitetaan seuraavat kolme veronlisäystä

1° yhteisöveroon, 220 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen oikeushenkilöiden veroon sekä 227 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettujen verovelvollisten osalta ulkomaita ja niiden alaisia hallinnollisia alueita ja paikallisyhteisöjä lukuun ottamatta ulkomailla asuvien henkilöiden veroon, mukaan lukien 219 bis §:ssä, 219 ter §:ssä ja 246 §:n 1, 2 ja 3 momentissa tarkoitetut erilliset verot; kriisilisäverot lasketaan näistä määritetyistä veroista

— ennen 218 §:ssä, 226 §:ssä ja 246 §:n 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettujen ennakkomaksujen sekä 277–296 §:ssä tarkoitettujen pidätysten, ulkomaisen veron kiinteämääräisen osuuden ja veronhyvityksen vähentämistä;

— ennen siinä tapauksessa säädetyn korotuksen soveltamista, ettei ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitettuja ennakkomaksuja ole tai niitä ei ole riittävästi.”

15 Saman koodeksin 275[7 §]:n 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”Kuningas voi korottaa 3 momentissa säädettyä prosenttimäärää ministerineuvoston päätöksen pohjalta tässä pykälässä tarkoitettujen työnantajien osalta, joita pidetään yhtiökoodeksin 15 §:n nojalla pieninä yhtiöinä tai jotka ovat luonnollisia henkilöitä, jotka täyttävät soveltuvilta osin mainitun 15 §:n arviointiperusteet. Kuningas saattaa lakia säätävien kamarien käsiteltäväksi välittömästi, jos ne ovat kokoontuneet, tai muussa tapauksessa heti niiden seuraavan istuntokauden avaamisen jälkeen lakiehdotuksen tämän momentin täytäntöönpanemiseksi tehtyjen kuninkaan päätösten vahvistamiseksi.”

16 Eri säännöksistä 30.7.2013 annetun lain 51 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Tämän lain 43–49 § tulevat voimaan verotusvuodesta 2014 alkaen.

Millään 28.6.2013 alkaen tehdyllä muutoksella tilinpäätöspäivään ei ole vaikutusta tämän alajakson nojalla toteutettujen toimenpiteiden soveltamiseen.

Korvauksiin, jotka on maksettu tai jotka on myönnetty 1.1.2014 alkaen, sovelletaan 50 §:ää.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

17 X nosti Grondwettelijk Hofissa (perustuslakituomioistuin, Belgia) kanteen, jossa vaaditaan oikeudenmukaisuusveron käyttöön ottamisesta annettujen kansallisen oikeuden säännösten kumoamista.

18 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että oikeudenmukaisuusvero on yhteisöverosta ja ulkomailla asuvien henkilöiden verosta erillinen vero, jota koskevasta järjestelmästä säädetään eri säännöksistä 30.7.2013 annetun lain 43–51 §:ssä. Sitä sovelletaan, kun saman verovuoden osalta jaetaan osinkoja ja yhteisön verotuksellista tulosta pienennetään tai se nollataan kokonaan soveltamalla erilaisia kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjä vähennyksiä.

19 X on väittänyt kyseisten 43–51 §:n kumoamista koskevan kanteensa yhteydessä ensinnäkin, että oikeudenmukaisuusvero on sijoittautumisvapauden rajoitus, joka estää sen, että ulkomaiset yhtiöt voivat vapaasti valita sen oikeudellisen muodon, jossa ne aikovat harjoittaa taloudellista toimintaansa Belgiassa.

20 Ulkomaiselta yhtiöltä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa tytäryhtiön välityksellä, kannetaan näet välillisesti oikeudenmukaisuusveroa ainoastaan, jos kyseinen tytäryhtiö jakaa sille tosiasiassa osinkoa voitostaan, riippumatta siitä, jakaako kyseinen ulkomainen yhtiö lisäksi itse osinkoa.

21 Jos ulkomainen yhtiö sitä vastoin harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, siltä kannetaan oikeudenmukaisuusveroa, kun se jakaa itse osinkoja, siitä riippumatta, onko kiinteän toimipaikan voittoa ohjattu kyseiseen yhtiöön vai onko se rahastoitu tai sijoitettu

uudelleen Belgiassa. Mainitun yhtiön veron perusteeseen saattaisi siten kuulua myös sen Belgian ulkopuolella saamia voittoja pelkästään sillä perusteella, että kyseisellä yhtiöllä on kiinteä toimipaikka Belgiassa.

22 Oikeudenmukaisuusvero merkitsee lisäksi myös kansalaisuuteen perustuvaa syrjintää sellaisen ulkomaisen yhtiön, joka harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, ja kotimaisen yhtiön välillä, koska ulkomaiselta yhtiöltä saatettaisiin kantaa kyseistä veroa siitä huolimatta, että sen belgialaisen kiinteän toimipaikan koko voitto rahastoidaan tai sijoitetaan uudelleen Belgiassa, kun taas näin ei olisi, jos kotimainen yhtiö rahastoisi tai sijoittaisi uudelleen koko voittonsa kyseisessä jäsenvaltiossa.

23 Ministerineuvosto on sitä mieltä, että väitetty erilainen kohtelu perustuu kiinteän toimipaikan ominaispiirteisiin, koska tytäryhtiöstä poiketen kiinteä toimipaikka ei voi itse jakaa osinkoja.

24 Ministerineuvosto toteaa sellaisen ulkomaisen yhtiön, joka harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, ja kotimaisen yhtiön välisestä väitetystä erilaisesta kohtelusta, että mahdollisen syrjinnän välttämiseksi kyseessä olevassa lainsäädännössä säädetään ulkomaisen yhtiön oikeudenmukaisuusveron perusteen vahvistamiseksi fiktiivisen osingon laskemisesta. Kyseisessä lainsäädännössä ei siis oteta käyttöön mitään erilaista kohtelua vaan sitä mukautetaan olosuhteisiin.

25 X:n mukaan on toiseksi niin, että oikeudenmukaisuusveroa on pidettävä lähdeverona, koska se kannetaan tytäryhtiön emoyhtiölleen jakamista voitoista, ja se on näin ollen ristiriidassa emo-tytäryhtiödirektiivin 5 §:n kanssa, sillä tämän artiklan mukaan tytäryhtiön emoyhtiölleen jakama voitto on vapautettava lähdeverosta.

26 Ministerineuvosto katsoo, että oikeudenmukaisuusvero ei ole peitelty lähdevero vaan erillinen vero, joka lasketaan sellaisten jaettujen osinkojen perusteella, joita ei ole sisällytetty tytäryhtiön verotettavaan tulokseen, koska on tehty riskipääomaa koskeva vähennys ja/tai aikaisempien tappioiden vähennys.

27 Kolmanneksi X katsoo, että oikeudenmukaisuusvero voi johtaa siihen, että emo-tytäryhtiödirektiivin soveltamisalaan kuuluvaa voittoa verotetaan yli kyseisen direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetyn 5 prosentin enimmäismäärän.

28 Voiton vapauttamista 95-prosenttisesti sovelletaan näet ainoastaan, jos toteutuneet voitot on jaettu välittömästi vuoden aikana. Jos kyseiset voitot jaetaan myöhemmän vuoden aikana, niistä olisi maksettava oikeudenmukaisuusveroa yli 5 prosentin suuruisen osan osalta, koska suhteellisuuskertoimessa otetaan yksinomaan huomioon vuoden voitot ja tehty riskipääomaa koskeva vähennys ja/tai kyseisenä vuonna tehty siirrettyjen tappioiden vähennys.

29 Ministerineuvoston mukaan emoyhtiö päättää valitsemansa strategian mukaan siitä, jaetaanko voittoja. Saman yhtiön oikeudenmukaisuusvero on kunakin verotusvuonna erilainen jaettujen osinkojen määrästä, riskipääomavähennyksestä ja verotettavan tuloksen suuruudesta riippuen, eikä sen seurauksena siis ole, että veroa kannetaan siitä osinkojen osasta, joka ylittää 5 prosentin ylärajan.

30 Näissä olosuhteissa Grondwettelijk Hof päätti lykätä ratkaisun antamista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko SEUT 49 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jonka mukaan
   a) toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevilta yhtiöiltä, joilla on kiinteä toimipaikka Belgiassa, kannetaan veroa, jos ne päättävät jakaa voittoja, joita ei ole sisällytetty yhtiön lopulliseen verotettavaan tulokseen, riippumatta siitä, onko voittoa ohjattu Belgiassa sijaitsevasta kiinteästä toimipaikasta päätoimipaikkaan, kun taas toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevilta yhtiöiltä, joilla on belgialainen

tytäryhtiö, ei kanneta tämän kaltaista veroa, jos ne päättävät jakaa voittoja, joita ei ole sisällytetty yhtiön lopulliseen verotettavaan tulokseen, riippumatta siitä, onko tytäryhtiö jakanut osinkoa;

b) toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevilta yhtiöiltä, joilla on kiinteä toimipaikka Belgiassa, kannetaan veroa niiden rahastoidessa Belgiassa toteutuneen voiton täysimääräisesti, jos ne päättävät jakaa voittoja, joita ei ole sisällytetty yhtiön lopulliseen verotettavaan tulokseen, kun taas belgialaisilta yhtiöiltä ei kanneta tämän kaltaista veroa niiden rahastoidessa voiton täysimääräisesti?

2) Onko emo-tytäryhtiödirektiivin 5 artiklaa tulkittava siten, että kyse on lähdeverosta, kun kansallisessa säännöksessä säädetään, että tytäryhtiön emoyhtiölleen jakamasta voitosta kannetaan veroa, koska saman verokauden aikana jaetaan osinkoja ja verotuksellista tulosta pienennetään tai se nollataan kokonaan tekemällä riskipääomavähennys ja/tai vähentämällä siirrettävät verotukselliset tappiot, kun taas voitosta ei kansallisen lainsäädännön perusteella kannettaisi veroa, jos se jäisi tytäryhtiölle eikä sitä jaettaisi emoyhtiölle?

3) Onko emo-tytäryhtiödirektiivin 4 artiklan 3 kohtaa tulkittava siten, että se on esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa osinkojen jaosta kannetaan veroa, jos säännöstöstä seuraa, että yhtiön jakaessa osingon myöhempänä vuotena kuin sinä, jona se on itse saanut voiton, siltä kannetaan veroa siitä osingon osasta, joka ylittää direktiivin edellä mainitussa 4 artiklan 3 kohdassa ilmoitetun rajamäärän, kun taas näin ei tehdä silloin, kun yhtiö jakaa osinkoa sinä vuonna, jolloin se sen saa?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

31 Aluksi on korostettava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kysymyksillään sellaisen pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen jäsenvaltion verolainsäädännön yhteensoveltuvuutta unionin oikeuden kanssa, jota sovelletaan tilanteessa, jossa yhtiön – riippumatta siitä, onko kyse kotimaisesta yhtiöstä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaisesta tytäryhtiöstä, vai kyseisessä jäsenvaltiossa kiinteän toimipaikan välityksellä toimintaa harjoittavasta ulkomaisesta yhtiöstä – jakamien voittojen määrä on tiettyjen mainitun jäsenvaltion kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi suurempi kuin kyseisen yhtiön lopullinen verotuksellinen tulos tuossa samassa jäsenvaltiossa.

32 Unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että kyseisen verolainsäädännön tavoitteena on verottaa tuloja, jotka kuuluvat asianomaisen jäsenvaltion verotusvallan piiriin ja jotka on tällaisen käyttämisen vuoksi jaettu ilman, että niistä olisi kuitenkaan kannettu kyseisessä jäsenvaltiossa yhteisöveroa kotimaisten yhtiöiden osalta tai ulkomailla asuvien henkilöiden veroa ulkomaisten yhtiöiden osalta.

33 Mainitusta asiakirja-aineistosta ilmenee myös, että pääasiassa kyseessä olevalla verolainsäädännöllä säädetään sellaisesta yhtiöiden verosta ja ulkomailla asuvien henkilöiden verosta erillisestä verosta, jonka verokanta on 5,15 prosenttia. Kyseisen veron peruste muodostuu yhtäältä verokaudella jaettujen bruttomääräisten osinkojen ja toisaalta lopullisen verotettavan tuloksen, johon sovelletaan tosiasiallisesti yhteisöveron tavallista verokantaa, välisestä positiivisesta erotuksesta. Näin vahvistetusta veron perusteesta vähennetään jaettujen osinkojen se osa, joka on peräisin aiempana ajankohtana ja viimeistään verotusvuonna 2014 verotetuista rahastoista. Näin saatua saldoa on rajoitettu kertoimella, joka perustuu murtolukuun, jossa osoittajana on riskipääomaa koskeva vähennys ja/tai verokauden osalta siirrettyjen tappioiden vähennys ja nimittäjänä verokauden verotuksellinen tulos.

34 Veron perusteen laskemiseksi ulkomaisten yhtiöiden osalta tuossa samassa verolainsäädännössä säädetään ”fiktiivisen osingon” laskemisesta. Tällaisessa tapauksessa ”jaetut osingot” muodostuvat ulkomaisen yhtiön jakamien osinkojen siitä osasta, joka vastaa Belgian kiinteän toimipaikan kirjanpidollisen tuloksen positiivista osuutta kyseisen yhtiön kirjanpidollisesta kokonaistuloksesta.

Ensimmäinen kysymys

35 Kysymyksen, sellaisena kuin se on esitetty, tutkimiseksi on huomautettava heti alkuun, että yhtiön kotipaikkaa tarvitaan määrittelemään se yhteys, joka liittää sen tietyn valtion oikeusjärjestykseen, samalla tavalla kuin kansalaisuus on osoituksena luonnollisten henkilöiden yhteydestä valtioonsa (ks. mm. tuomio 28.1.1986, komissio v. Ranska, 270/83, EU:C:1986:37, 18 kohta ja tuomio 14.12.2000, AMID, C-141/99, EU:C:2000:696, 20 kohta).

36 Tästä seuraa, että pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen kansallisen verolainsäädännön soveltamisessa ulkomaisen yhtiön kotimaiseen tytäryhtiöön on kyse kotimaisen yhtiön verokohtelusta ja toisaalta saman verolainsäädännön soveltamisessa ulkomaisen yhtiön kotimaiseen kiinteään toimipaikkaan on kyse ulkomaisen yhtiön verokohtelusta.

37 Tässä tapauksessa on kuitenkin selvää, että kyseessä olevassa belgialaisessa verolainsäädännössä kohdellaan samalla tavalla kotimaisia yhtiöitä, ja myös ulkomaisten yhtiöiden kotimaisia tytäryhtiöitä, ja ulkomaisia yhtiöitä, koska kaikilta näiltä yhtiöiltä kannetaan oikeudenmukaisuusveroa, kun ne jakavat osinkoja tämän tuomion 31 ja 32 kohdassa kuvatuissa olosuhteissa.

38 Esitetty kysymys on siis ymmärrettävä siten, että sillä pyritään selvittämään, onko sijoittautumisvapautta tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion verolainsäädännölle, jonka mukaan sekä ulkomaiselta yhtiöltä, joka harjoittaa kyseisessä jäsenvaltiossa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, että kotimaiselta yhtiöltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kannetaan oikeudenmukaisuusveron kaltaista veroa, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja, joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen.

39 Sijoittautumisvapaus, joka SEUT 49 artiklassa tunnustetaan Euroopan unionin kansalaisille, sisältää kyseisten kansalaisten oikeuden ryhtyä harjoittamaan ja harjoittaa itsenäistä ammattia sekä oikeuden perustaa ja johtaa yrityksiä samoin edellytyksin, jotka sijoittautumisjäsenvaltion lainsäädännön mukaan koskevat sen omia kansalaisia. Se sisältää SEUT 54 artiklan mukaan niiden jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti perustettujen yhtiöiden, joiden sääntömääräinen kotipaikka, keskushallinto tai päätoimipaikka on unionin alueella, oikeuden harjoittaa toimintaansa kyseisessä jäsenvaltiossa tytäryhtiön, sivuliikkeen tai kauppaedustajan liikkeen välityksellä (tuomio 17.7.2014, Nordea Bank Danmark, C-48/13, EU:C:2014:2087, 17 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

40 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee kohtelusta vastaanottavassa jäsenvaltiossa, että koska SEUT 49 artiklan ensimmäisen kohdan toisessa virkkeessä nimenomaisesti annetaan talouden toimijoille mahdollisuus vapaasti valita sopiva oikeudellinen muoto toimintansa harjoittamiseen toisessa jäsenvaltiossa, tätä valinnan vapautta ei saa rajoittaa syrjivillä verosäännöksillä (määräys 4.6.2009, KBC Bank ja Beleggen, Risicokapitaal, Beheer, C-439/07 ja C-499/07, EU:C:2009:339, 77 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

41 Unionin tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee verosäännöksistä, että kaikkien jäsenvaltioiden asiana on järjestää voittojen verotusta koskeva verojärjestelmänsä unionin oikeutta noudattaen siltä osin kuin kyseiset voitot kuuluvat asianomaisen jäsenvaltion verotusvallan piiriin. Tästä seuraa, että vastaanottava jäsenvaltio on vapaa määrittämään verotettavan tapahtuman, veron perusteen ja verokannan, joita sovelletaan kyseisessä jäsenvaltiossa toimiviin erimuotoisiin yhtiöiden toimipaikkoihin, kunhan ulkomaisia yhtiöitä ei kohdella syrjivästi samankaltaisiin kotimaisiin toimipaikkoihin nähden (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, 47 kohta ja tuomio 26.6.2008, Burda, C-284/06, EU:C:2008:365, 86 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

42 Syrjintää voi olla ainoastaan erilaisten sääntöjen soveltaminen samankaltaisiin tilanteisiin tai samojen sääntöjen soveltaminen erilaisiin tilanteisiin (tuomio 14.2.1995, Schumacker, C-279/93, EU:C:1995:31, 30 kohta ja tuomio 1.12.2011, komissio v. Unkari, C-253/09, EU:C:2011:795, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

43 Tässä tapauksessa on selvää, että ulkomaista yhtiötä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, ja kotimaista yhtiötä, ja myös ulkomaisen yhtiön tytäryhtiötä, kohdellaan lähtökohtaisesti verotuksessa samalla tavoin, koska niiltä kannetaan oikeudenmukaisuusveroa silloin, kun ne jakavat osinkoja, joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen.

44 Siltä osin kuin unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että sellaisesta kotimaisesta yhtiöstä poiketen, jolta kannetaan yhteisöveroa sen maailmanlaajuisten tulojen perusteella, ulkomaiselta yhtiöltä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, kannetaan veroa kyseisessä jäsenvaltiossa vain pelkistä kyseisen kiinteän toimipaikan saamista voitoista, asia voisi kuitenkin olla toisin ja kyseessä oleva lainsäädäntö merkitsisi siis sijoittautumisvapauden rajoitusta, jos oikeudenmukaisuusveron laskentapohjan määrittämistapa johtaisi itse asiassa siihen, että kyseistä ulkomaista yhtiötä kohdellaan epäedullisemmin kuin kotimaista yhtiötä.

45 Belgian hallituksen mukaan on niin, että kun pääasiassa kyseessä olevassa verolainsäädännössä säädetään fiktiivisen osingon laskemisesta tällaisen ulkomaisen yhtiön oikeudenmukaisuusveron laskentapohjan määrittämiseksi, verolainsäädännössä on otettu huomioon kyseinen ero veron perusteen laskentatavassa ja sillä pyritään näin ollen välttämään mahdollinen syrjintä.

46 X ja Euroopan komissio katsovat sitä vastoin, että kyseinen laskentatapa voi johtaa siihen, että ulkomaista yhtiötä verotetaan raskaammin. Tältä osin yhtäältä X väittää, että mainittu laskentatapa johtaa tietyissä tilanteissa siihen, että kyseistä ulkomaista yhtiötä verotetaan muista voitoista kuin Belgiassa sijaitsevan kiinteän toimipaikan toteutuneesta voitoista. Toisaalta komissio korostaa, että kotimaiselta yhtiöltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kannetaan oikeudenmukaisuusveroa ainoastaan, jos se jakaa tosiasiallisesti osinkoja, kun taas ulkomaiselta yhtiöltä, joka harjoittaa taloudellista toimintaa asianomaisessa jäsenvaltiossa kiinteän toimipaikan välityksellä, kannetaan kyseinen vero heti, kun se jakaa osinkoja, myös silloin, kun kyseisen kiinteän toimipaikan voitot eivät ole osa tuon ulkomaisen yhtiön jakamia osinkoja.

47 Nyt käsiteltävässä tapauksessa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen, joka yksin on toimivaltainen tulkitsemaan kansallista oikeutta, on tarkastettava ottamalla huomioon kaikki pääasiassa kyseessä olevaan verolainsäädäntöön liittyvät seikat ja kansallinen verojärjestelmä kokonaisuudessaan, johtaako veron perusteen laskentatapa kaikissa tapauksissa siihen, että ulkomaista yhtiötä, joka harjoittaa toimintaansa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, ei kohdella verotuksessa epäedullisemmin kuin kotimaista yhtiötä (ks. vastaavasti tuomio 17.9.2015, Miljoen ym., C-10/14, C-14/14 ja C-17/14, EU:C:2015:608, 48 kohta).

48 Kyseisen tarkastuksen yhteydessä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on otettava huomioon se, että pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä pyritään verottamaan Belgian verotusvallan piiriin kuuluvia voittoja, jotka on jaettu mutta joiden osalta kyseinen jäsenvaltio ei ole käyttänyt kyseistä verotusvaltaa tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi. Tilanteessa, jossa ulkomaisen yhtiön veron perusteen laskentatapa johtaisi siihen, että kyseistä yhtiötä verotettaisiin jopa voitoista, jotka eivät kuulu kyseisen jäsenvaltion verotusvaltaan, mainittua ulkomaista yhtiötä kohdeltaisiin siis epäedullisemmin kuin kotimaista yhtiötä.

49 Jos tästä tarkastuksesta seuraa, että kyse on epäedullisemmasta kohtelusta, olisi siis katsottava, että pääasiassa kyseessä olevan kaltainen verolainsäädäntö merkitsee sijoittautumisvapauden rajoitusta.

50 Tällainen rajoitus voidaan hyväksyä vain, jos se koskee tilanteita, jotka eivät ole objektiivisesti arvioituina toisiinsa rinnastettavissa, tai jos se on oikeutettu yleistä etua koskevien pakottavien syiden johdosta (tuomio 17.7.2014, Nordea Bank Danmark, C-48/13, EU:C:2014:2087, 23 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

51 On huomautettava, että rajat ylittävän tilanteen rinnastettavuutta jäsenvaltion sisäiseen tilanteeseen on tutkittava siten, että huomioon otetaan kyseessä olevalla kansallisella verolainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä (ks. vastaavasti tuomio 8.11.2012, komissio v. Suomi, C-342/10, EU:C:2012:688, 36 kohta ja tuomio 2.6.2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, 48 kohta).

52 Sellaisen vastaanottavan jäsenvaltion verolainsäädännön osalta, jolla pyritään välttämään se, että kyseisessä valtiossa toteutuneita voittoja jaettaisiin tiettyjen kansallisessa verotusjärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi niin, ettei voitoista ole kannettu veroa verovelvolliselta, kuitenkin sellaisen ulkomaisen verovelvollisen tilanne, joka harjoittaa taloudellista toimintaa mainitussa jäsenvaltiossa kiinteän toimipaikan välityksellä, voidaan rinnastaa kotimaisen verovelvollisen tilanteeseen. Näissä kummassakin tapauksessa näet kyseisellä verolainsäädännöllä pyritään siihen, että tuo sama jäsenvaltio voi käyttää verotusoikeuttaan sen verotusvaltaan kuuluviin voittoihin (ks. vastaavasti tuomio 14.11.2006, Kerckhaert ja Morres, C-513/04, EU:C:2006:713, 19 kohta ja tuomio 3.9.2014, komissio v. Espanja, C-127/12, ei julkaistu, EU:C:2014:2130, 77 ja 78 kohta).

53 Pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön kannalta siis sellaisen ulkomaisen yhtiön tilanne, joka harjoittaa taloudellista toimintaa Belgiassa kiinteän toimipaikan välityksellä, voidaan rinnastaa kotimaisen yhtiön, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaisen tytäryhtiön, tilanteeseen.

54 Rajoituksen oikeuttamisperuste voi näin ollen perustua ainoastaan yleistä etua koskeviin pakottaviin syihin. Tässä tilanteessa rajoituksella on lisäksi voitava taata sen tavoitteen toteutuminen, johon rajoituksella pyritään, eikä sillä saada ylittää sitä, mikä on tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi (tuomio 17.7.2014, Nordea Bank Danmark, C-48/13, EU:C:2014:2087, 25 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

55 Belgian hallitus on väittänyt, että kyseistä vapautta koskeva mahdollinen rajoitus olisi oikeutettavissa kahdella yleistä etua koskevalla syyllä eli tavoitteella taata verotusoikeuden tasapuolinen jako jäsenvaltioiden välillä ja tavoitteella estää väärinkäytöt.

56 Tältä osin on riittävää todeta, että vaikka nämä kaksi tavoitetta ovatkin sellaisia yleiseen etuun liittyviä pakottavia syitä, joilla EUT-sopimuksessa taattujen liikkumisvapauksien käyttämisen rajoittaminen voidaan oikeuttaa (ks. tuomio 5.7.2012, SIAT, C-318/10, EU:C:2012:415, 36 ja 37 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), pääasiassa kyseessä oleva lainsäädäntö ei sovellu niiden toteuttamiseen, joten näillä tavoitteilla ei voida oikeuttaa pääasiassa kyseessä olevan kaltaisessa tapauksessa sijoittautumisvapauteen kohdistuvaa mahdollista rajoitusta.

57 Ensinnäkin on näet todettava, että pääasiassa kyseessä olevalla verolainsäädännöllä pyritään verottamaan Belgian verotusvaltaan kuuluvia voittoja, jotka on jaettu mutta joita ei ole kuitenkaan verotettu kyseisessä jäsenvaltiossa, joten sillä ei pyritä mitenkään jakamaan Belgian kuningaskunnan ja jonkin muun jäsenvaltion välistä verotusvaltaa.

58 Toiseksi on huomautettava, että kyseisen lainsäädännön tavoitteena on rajoittaa kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käytöstä aiheutuvaa vaikutusta, joten sillä ei sinällään pyritä estämään väärinkäyttöä.

59 Mahdollista rajoitusta ei voida lisäksi myöskään oikeuttaa sillä, että mainittu lainsäädäntö saattaisi tietyissä tilanteissa johtaa siihen, että ulkomaista yhtiötä, joka harjoittaa Belgiassa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, verotetaan edullisemmin kuin kotimaista yhtiötä.

60 Ulkomaisille yhtiöille kansallisesta verolainsäädännöstä aiheutuvaa haittaa ei näet voida kompensoida sillä, että toisissa tilanteissa tämä sama lainsäädäntö voi johtaa tämäntyyppisten yhtiöiden edulliseen kohteluun (ks. vastaavasti tuomio 2.6.2016, Pensioenfonds Metaal en Techniek, C-252/14, EU:C:2016:402, 38 ja 39 kohta).

61 Kaikkien edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että sijoittautumisvapautta on tulkittava siten, ettei se ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion verolainsäädännölle, jonka mukaan sekä ulkomaiselta yhtiöltä, joka harjoittaa kyseisessä jäsenvaltiossa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, että kotimaiselta yhtiöltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kannetaan oikeudenmukaisuusveron kaltaista veroa, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja, joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen, kunhan kyseisen veron laskentaperusteen määrittämistapa ei johda tosiasiassa siihen, että kyseistä ulkomaista yhtiötä kohdellaan epäedullisemmin kuin kotimaista yhtiötä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

Toinen kysymys

62 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko emo-tytäryhtiödirektiivin 5 artiklaa tulkittava siten, että se on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion verolainsäädännölle, jossa säädetään oikeudenmukaisuusveron kaltaisesta verosta, joka kannetaan ulkomaisilta yhtiöiltä, jotka harjoittavat kyseisessä jäsenvaltiossa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, sekä kotimaisilta yhtiöiltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja, joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen.

63 Unionin tuomioistuimen vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että jotta vero voidaan luonnehtia emo-tytäryhtiödirektiivin 5 artiklassa tarkoitetuksi lähdeveroksi, kolmen kumulatiivisen edellytyksen on täytyttävä. Ensimmäiseksi vero on perittävä siinä valtiossa, jossa osingot on jaettu, ja verotettavana tapahtumana on oltava osingon tai arvopapereista koituvan tuoton maksaminen, toiseksi kyseisen veron määräytymisperusteen on oltava arvopapereista koituva tuotto ja kolmanneksi verovelvollisena on oltava näiden arvopapereiden haltija (ks. analogisesti tuomio 24.6.2010, P. Ferrero e C. ja General Beverage Europe, C-338/08 ja C-339/08, EU:C:2010:364, 26 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

64 Pääasian asianosaisten tavoin on todettava, että pääasiassa kyseessä olevan oikeudenmukaisuusveron kaltainen vero täyttää kaksi ensimmäistä edellytystä. Yhtäältä näet kyseisen veron verotettavana tapahtumana on osingon jako ja toisaalta veron määräytymisperusteen laskemiseksi otetaan huomioon jaetun osingon määrä.

65 Siltä osin kuin oikeudenmukaisuusveron kaltaisen veron verovelvollisena ei ole arvopapereiden haltija vaan osinkoa jakava yhtiö, kolmas edellytys ei kuitenkaan täyty.

66 Tätä arviointia ei kyseenalaisteta X:n ja komission esittämällä argumentaatiolla, jonka mukaan nyt käsiteltävässä tapauksessa on asetettava etusijalle taloudellisiin arvioihin perustuva lähestymistapa. Tältä osin on riittävää huomauttaa, että 26.6.2008 annetussa tuomiossa Burda (C-284/06, EU:C:2008:365, 58–62 kohta) on jo hylätty tällainen lähestymistapa.

67 Koska kolmas edellytys sille, että kyse voi olla emo-tytäryhtiödirektiivin 5 artiklassa tarkoitetusta lähdeverosta, ei ole täyttynyt, pääasiassa kyseessä olevan kaltaista veroa ei voida pitää mainitussa säännöksessä tarkoitettuna lähdeverona.

68 Toiseen kysymykseen on siis vastattava, että emo-tytäryhtiödirektiivin 5 artiklaa tulkittava on siten, ettei se ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion verolainsäädännölle, jossa säädetään oikeudenmukaisuusveron kaltaisesta verosta, joka kannetaan ulkomaisilta yhtiöiltä, jotka harjoittavat kyseisessä jäsenvaltiossa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, sekä kotimaisilta yhtiöiltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja, joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen.

Kolmas kysymys

69 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kolmannella kysymyksellään lähinnä, onko emo-tytäryhtiödirektiivin 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, kun sitä luetaan yhdessä mainitun artiklan 3 kohdan kanssa, tulkittava siten, että kyseinen säännös on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle verolainsäädännölle siltä osin kuin tilanteessa, jossa emoyhtiö jakaa tytäryhtiöltään saamansa voiton sitä vuotta myöhemmin, jonka aikana se on saatu, tästä lainsäädännöstä seuraa, että kyseistä voittoa verotetaan siten, että mainitussa säännöksessä ilmoitettu 5 prosentin enimmäismäärä ylittyy.

70 Emo-tytäryhtiödirektiivin johdanto-osan kolmannesta perustelukappaleesta ilmenee, että kyseisen direktiivin tarkoituksena on välttää tytäryhtiön emoyhtiölleen jakaman voiton kaksinkertainen verotus emoyhtiön tasolla.

71 Emo-tytäryhtiödirektiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat tässä tarkoituksessa valita kahdesta järjestelmästä eli ne voivat soveltaa joko vapautusjärjestelmää tai hyvitysjärjestelmää (ks. vastaavasti tuomio 12.12.2006, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-446/04, EU:C:2006:774, 44 kohta). Kyseisen direktiivin johdanto-osan seitsemännen ja yhdeksännen perustelukappaleen mukaisesti näet tuossa säännöksessä täsmennetään, että jos emoyhtiölle tai sen kiinteälle toimipaikalle jaetaan voittoa muutoin kuin tytäryhtiön selvitystilaan joutumisen yhteydessä sillä perusteella, että emoyhtiö on tytäryhtiönsä osakas, emoyhtiön sijaintijäsenvaltion ja sen kiinteän toimipaikan sijaintijäsenvaltion on joko jätettävä verottamatta tämä voitto tai verotettava tällaista voittoa, mutta samalla sallittava emoyhtiön ja kiinteän toimipaikan vähentää maksettavan veron määrästä osuus, jonka tytäryhtiö tai mikä tahansa alatytäryhtiö on maksanut voittoon liittyvästä yhteisöverosta.

72 Kyseisen 4 artiklan 3 kohdan mukaan on kuitenkin niin, että kukin jäsenvaltio voi säätää, ettei osuuteen liittyviä kuluja tai tytäryhtiön voitonjaosta johtuvia arvonalennuksia saada vähentää emoyhtiön verotettavista voitoista. Kyseisestä säännöksestä ilmenee myös, että jos näissä tapauksissa osuuteen liittyvät hallintokulut vahvistetaan vakiomenetelmällä, tällainen määrä ei saa olla suurempi kuin 5 prosenttia tytäryhtiön jakamista voitoista.

73 Kyseisen direktiivin 4 artiklalla pyritään siten välttämään se, että ulkomaisen tytäryhtiön kotimaiselle emoyhtiölle jakamasta voitosta verotettaisiin aluksi tytäryhtiötä sen asuinvaltiossa ja myöhemmin emoyhtiötä sen asuinvaltiossa.

74 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on täsmennettävä yhtäältä, että ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pannessaan täytäntöön emo-tytäryhtiödirektiiviä Belgian kuningaskunta päätti soveltaa vapautusjärjestelmää. Kyseinen jäsenvaltio käytti lisäksi mainitun direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädettyä mahdollisuutta. Belgialaisten emoyhtiöiden ulkomaisilta tytäryhtiöiltä saadut voitot on siis vapautettu veroista 95 prosenttiin saakka.

75 Toisaalta on selvää, että siinä tilanteessa, että kotimainen emoyhtiö jakaa ulkomaisen tytäryhtiön sille jakaman voiton sitä vuotta myöhemmin, jonka aikana se on saatu, oikeudenmukaisuusverosta seuraa, että kyseistä voittoa verotetaan siten, että mainitun 4 artiklan 3 kohdassa säädetty 5 prosentin enimmäismäärä ylittyy, ja kyseisen voiton verotus on siis kaksinkertaista.

76 Esiin tulee näin ollen kysymys siitä, onko tällainen kaksinkertainen verotus ristiriidassa emo-tytäryhtiödirektiivin kanssa.

77 Belgian ja Ranskan hallitusten mukaan emoyhtiön osakkeenomistajilleen edelleen jakama voitto ei kuulu emo-tytäryhtiödirektiivin 4 artiklan 1 kohdan a alakohdan soveltamisalaan, koska kyseistä säännöstä sovelletaan yksinomaan, kun emoyhtiö saa tytäryhtiönsä jakamaa voittoa.

78 Tällaista tulkintaa, joka ei perustu kyseisen säännöksen sanamuotoon eikä sen asiayhteyteen tai tavoitteisiin, ei voida hyväksyä.

79 Ensinnäkin on näet todettava, että kun mainitussa säännöksessä säädetään, että emoyhtiön sijaintijäsenvaltion ja kiinteän toimipaikan sijaintijäsenvaltion on ”jätettävä verottamatta tämä voitto”, siinä kielletään jäsenvaltioita verottamasta emoyhtiötä tai sen kiinteää toimipaikkaa tytäryhtiön emoyhtiölleen jakamasta voitosta tekemättä eroa sen mukaan, onko emoyhtiön verottamisen verotettavana tapahtumana kyseisen voiton saaminen vai sen jakaminen edelleen.

80 Toiseksi on todettava, että – kuten tämän tuomion 70 ja 71 kohdassa on mainittu – emo-tytäryhtiödirektiivin tarkoituksena on poistaa tytäryhtiön emoyhtiölleen jakaman voiton kaksinkertainen verottaminen emoyhtiön tasolla. Se, että emoyhtiön sijaintijäsenvaltio verottaa kyseisestä voitosta emoyhtiötä jaettaessa voittoa edelleen – mikä johtaa siihen, että mainittua voittoa verotetaan siten, että kyseisen direktiivin 4 artiklan 3 kohdassa säädetyn 5 prosentin enimmäismäärä tosiasiassa ylittyy – merkitsisi kuitenkin mainitussa direktiivissä kiellettyä kaksinkertaista verotusta emoyhtiön tasolla.

81 Tätä toteamusta ei – kuten julkisasiamies on lähinnä ratkaisuehdotuksensa 54 kohdassa todennut – aseteta kyseenalaiseksi 12.12.2006 annetun tuomion Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774) 105 kohdalla, koska kyseisessä kohdassa on yksinomaan ilmaistu tiettyjen yhteisöveroennakon määrän laskentatapojen yhteensoveltuvuus emo-tytäryhtiödirektiivin kanssa silloin, kun kotimainen emoyhtiö jakaa edelleen ulkomaiselta tytäryhtiöltä saamiaan osinkoja, eikä sen yhteensoveltuvuutta kyseisen direktiivin kanssa, että kyseinen vero kannetaan tällaisessa tapauksessa.

82 Kolmanteen kysymykseen on siis vastattava, että emo-tytäryhtiödirektiivin 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, kun sitä luetaan yhdessä mainitun artiklan 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että kyseinen säännös on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle verolainsäädännölle siltä osin kuin tilanteessa, jossa emoyhtiö jakaa tytäryhtiöltään saamansa voiton sitä vuotta myöhemmin, jonka aikana se on saatu, kyseisestä lainsäädännöstä seuraa, että kyseistä voittoa verotetaan siten, että mainitussa säännöksessä ilmoitettu 5 prosentin enimmäismäärä ylittyy.

Oikeudenkäyntikulut

83 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto), on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Sijoittautumisvapautta on tulkittava siten, ettei se ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion verolainsäädännölle, jonka mukaan sekä ulkomaiselta yhtiöltä, joka harjoittaa kyseisessä jäsenvaltiossa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, että kotimaiselta yhtiöltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kannetaan oikeudenmukaisuusveron (fairness tax) kaltaista veroa, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja,**

joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen, kunhan kyseisen veron laskentaperusteen määrittämistapa ei johda siihen, että kyseistä ulkomaista yhtiötä kohdellaan epäedullisemmin kuin kotimaista yhtiötä, mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on tarkastettava.

2) **Eri jäsenvaltioissa sijaitseviin emo- ja tytäryhtiöihin sovellettavasta yhteisestä verojärjestelmästä 30.11.2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/96/EU 5 artiklaa on tulkittava siten, ettei se ole esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle jäsenvaltion verolainsäädännölle, jossa säädetään oikeudenmukaisuusveron kaltaisesta verosta, joka kannetaan ulkomaisilta yhtiöiltä, jotka harjoittavat kyseisessä jäsenvaltiossa taloudellista toimintaa kiinteän toimipaikan välityksellä, sekä kotimaisilta yhtiöiltä, ja myös ulkomaisen yhtiön kotimaiselta tytäryhtiöltä, kun kyseiset yhtiöt jakavat osinkoja, joita ei tiettyjen kansallisessa verojärjestelmässä säädettyjen veroetujen käyttämisen vuoksi ole sisällytetty niiden lopulliseen verotettavaan tulokseen.**

3) **Direktiivin 2011/96 4 artiklan 1 kohdan a alakohtaa, kun sitä luetaan yhdessä mainitun artiklan 3 kohdan kanssa, on tulkittava siten, että kyseinen säännös on esteenä pääasiassa kyseessä olevan kaltaiselle kansalliselle verolainsäädännölle siltä osin kuin tilanteessa, jossa emoyhtiö jakaa tytäryhtiöltään saamansa voiton sitä vuotta myöhemmin, jonka aikana se on saatu, kyseisestä lainsäädännöstä seuraa, että kyseistä voittoa verotetaan siten, että mainitussa säännöksessä ilmoitettu 5 prosentin enimmäismäärä ylittyy.**

Allekirjoitukset